



Міністерство освіти і науки України  
Сумський державний університет  
Навчально-науковий інститут права

**4724 Методичні вказівки й завдання**

до проведення практичних занять і самостійної роботи  
з дисципліни

**«Захист прав інтелектуальної власності  
на митному кордоні»**

для студентів спеціальності 081 «Право»  
освітньої програми «Інтелектуальна власність»  
освітнього ступеня «магістр»  
усіх форм навчання

Суми  
Сумський державний університет  
2022

Методичні вказівки й завдання до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні» / укладач Л. В. Золота. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 86 с.

Кафедра кримінально-правових дисциплін та судочинства  
ННІ права

## Зміст

	С.
Вступ .....	4
Тема 1. Основні поняття державної митної справи та митного законодавства. ....	6
Тема 2. Митні формальності під час переміщення товарів через митний кордон України .....	9
Тема 3. Інтелектуальна власність у митному законодавстві: теоретичні аспекти.....	13
Тема 4. Джерела права інтелектуальної власності в Україні .....	16
Тема 5. Порядок митного контролю товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.....	20
Тема 6. Порядок реєстрації в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності .....	24
Тема 7. Митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.....	28
Тема 8. Порядок призупинення митного оформлення об'єктів права інтелектуальної власності.....	32
Тема 9. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності в Україні.....	37
Тема 10. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності.....	40
Тема 11. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.....	43
Тема 12. Провадження у справах про порушення митних правил.....	46
Тема 13. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності.....	48
Завдання для практичних занять.....	51
Список рекомендованої літератури.....	77

## Вступ

Навчальна дисципліна «Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні» розкриває особливості діяльності митних органів щодо захисту права інтелектуальної власності в процесі здійснення державної митної справи загалом та переміщення товарів через митний кордон України зокрема.

Метою викладання дисципліни є формування системи знань та уявлень щодо діяльності митних органів із захисту права інтелектуальної власності; особливостей здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності; засобів захисту інтелектуальної власності, що використовуються митними органами; законодавства, яке регулює переміщення через митний кордон товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності та напрямків його гармонізації з визнаними в міжнародній практиці нормами та правилами.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

**знати** основні поняття державної митної справи та митного законодавства; особливості декларування та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності; порядок ведення реєстрів товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності; роль митного контролю в забезпеченні додержання прав інтелектуальної власності, його форми та види; поняття контрафактного товару; склад порушення митних правил, що посягає на відносини у сфері інтелектуальної власності та порядок притягнення до адміністративної відповідальності за скоєння такого правопорушення; принципи взаємодії митних органів з іншими органами виконавчої влади;

**уміти** використовувати одержані знання в практичній діяльності; орієнтуватись у системі законодавства, що регулює переміщення через митний кордон товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності, та основних міжнародних договорах із цього приводу; застосовувати та коментувати відповідні правові норми; діяти згідно з приписами митного законодавства; використовувати дані з Митного реєстру об'єктів

права інтелектуальної власності та інших офіційних джерел; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, електронними базами даних.

Специфіка освітньої програми навчання професіоналів з інтелектуальної власності обумовлює зв'язок навчальної дисципліни «Захист інтелектуальної власності на митному кордоні» з навчальними дисциплінами «Адміністративне право», «Право інтелектуальної власності», «Митне право», «Безпека інтелектуальної власності», «Експертиза об'єктів промислової власності», «Нематеріальна економіка» та ін.

# **ТЕМА 1. Основні поняття державної митної справи та митного законодавства**

## **План**

1. Визначення основних термінів і понять.
2. Основи та принципи здійснення державної митної справи.
3. Країна походження товару.
4. Митна вартість товару та методи її визначення.
5. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

## **Методичні вказівки до вивчення теми**

Під час вивчення цієї теми студенти повинні засвоїти поняття державної митної справи та основні терміни митного законодавства. Знати основи та принципи здійснення державної митної справи, мету визначення країни походження товару. Розуміти поняття митної вартості товару та методи її визначення. Орієнтуватися у структурі Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

У результаті вивчення цієї теми студенти повинні знати та вміти характеризувати основні поняття та терміни Митного кодексу України, поняття зони митного контролю, контрафактних товарів, піратських товарів, оригінальних товарів, митної декларації, ким здійснюється безпосереднє керівництво державною митною справою, поняття та ціль визначення країни походження товару, які саме товари вважаються повністю виготовленими в даній країні й товари, перероблені у вільних митних зонах, порядок визначення країни походження товару, якщо поставки здійснюються партіями; розрізняти документи, що підтверджують країну походження товару, зокрема, сертифікат про походження товару, засвідчену декларацію про походження товару, декларацію про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару.

Потрібно розуміти поняття митної вартості товару, а також те, що ці відомості використовуються для: 1) нарахування

митних платежів; 2) застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України; 3) ведення митної статистики; 4) розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки. Студенти повинні знати перелік документів, які підтверджують митну вартість товарів та методи визначення митної вартості товарів.

Необхідно орієнтуватися у структурі Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), знати, що в УКТ ЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними підпозиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів. Суть класифікації товарів полягає в такому. Кожному товару, який переміщують через кордон, присвоюють 10-значний код. Це робиться для того, щоб однозначно ідентифікувати товар, визначити ставку мита та заходи контролю, які потрібно застосувати. Крім того, присвоєння коду спрощує ведення митної статистики. Кожному коду товару відповідає певна ставка мита. УКТ ЗЕД разом зі ставками мит складають Митний тариф України, затверджений Законом України «Про Митний тариф України» № 584-VII від 19.09.2013. Код товару впливає на застосування до цього товару тарифних і нетарифних заходів.

Як можна зрозуміти, тарифні заходи – це мита та інші платежі, що стягують при переміщенні товарів через митний кордон. Від класифікації товару за тим чи іншим кодом УКТ ЗЕД безпосередньо залежить розмір ввізного мита. Кожному коду товару відповідає своя ставка ввізного мита. Що ж до нетарифних заходів, то це будь-які обмеження та заборони на переміщення товарів через кордон, не пов'язані із застосуванням мит. Такі обмеження можуть мати різну форму. Так, у певних випадках необхідно пройти додаткову форму контролю (екологічний, фітосанітарний та ін.), сертифікувати товар, підтвердити відповідність тому чи іншому технічному регламенту, надати дозвіл певного органу, ліцензію чи інший документ.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Охарактеризуйте основні риси митної політики.
2. У чому полягає специфіка змісту митної справи?
3. Які основні функції митної політики?
4. Які завдання державної політики у сфері митної справи?
5. Що мається на увазі під поняттям «країна походження товару»?
6. Яка відмінність між сертифікатом про походження товару та декларацією про походження товару?
7. Які товари вважаються повністю виготовленими в даній країні?
8. Які товари вважаються контрафактними?

### ***Темі рефератів***

1. Становлення та розвиток митної справи в Україні.
2. Завдання державної політики у сфері митної справи.
3. Проблеми визначення митної вартості.
4. Визначення країни походження товару.



## **ТЕМА 2. Митні формальності під час переміщення товарів через митний кордон України**

### **План**

1. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.
2. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними.
3. Особливості пропуску товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

У результаті вивчення цієї теми студенти повинні знати порядок переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними, особливості пропуску товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами. Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у:

- 1) вантажних відправленнях;
- 2) супроводжуваному багажі;
- 3) несупроводжуваному багажі;
- 4) ручній поклажі;
- 5) міжнародних поштових відправленнях;
- б) міжнародних експрес-відправленнях.

Студенти повинні розуміти суть переміщення товарів через митний кордон України, за допомогою яких засобів здійснюється переміщення, які права та обов'язки є у перевізника. До органу доходів і зборів у пункті пропуску через державний кордон України згідно із статтею 335 МК України подають документи, що містять відомості про товари, достатні для їх ідентифікації та необхідні для ухвалення рішення про пропуск їх через митний кордон України. У разі відмови щодо надання дозволу органи доходів і зборів зобов'язані невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити

власника товару або уповноважену ним особу про причини й підстави такої відмови.

Необхідно знати перелік товарів, що підлягають обов'язкового передаванню органу доходів і зборів для зберігання на їх складах, крім валютних цінностей, переданих органу доходів і зборів на зберігання, оскільки вони депонуються в уповноважених банках України. Дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органічного утворення та напівдорогоцінне каміння зберігаються в порядку, визначеному законодавством.

Обов'язковому передаванню органу доходів і зборів для зберігання підлягають: 1) товари, не пропущені під час ввезення на митну територію України внаслідок установлених законодавством заборон чи обмежень на їх ввезення в Україну або транзит через територію України і не вивезені з території України в день їх ввезення; 2) товари, що ввозяться громадянами на митну територію України і підлягають оподаткуванню митними платежами, якщо вони не сплачені; 3) товари, які до закінчення встановлених ст. 204 МК України строків тимчасового зберігання під митним контролем на складах тимчасового зберігання, складах організацій – отримувачів гуманітарної допомоги, митних складах не були задекларовані власником або уповноваженою ним особою до відповідного митного режиму або такі, що декларувалися, але щодо яких після закінчення строків зберігання під митним контролем двічі надавалася відмова в митному оформленні в порядку, встановленому МК України; 4) товари, граничний строк перебування яких під митним контролем на території зони митного контролю закінчився; 5) товари, транспортні засоби комерційного призначення, які перебувають під митним контролем і за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення граничних строків, установлених ст. 199 МК України; 6) товари, заявлені в режим відмови на користь держави відповідно до глави 26 МК України; 7) товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або в транспортних

засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий; 8) зразки товарів і техніко-технологічна документація, взяті органами доходів і зборів для проведення класифікації товарів відповідно до ст. 356 МК України; 9) зразки товарів та документація, одержані органами доходів і зборів під час здійснення верифікації сертифікатів походження товару відповідно до ст. 47 МК України; 10) проби та зразки товарів, необхідні для проведення експертизи у справах про порушення митних правил, взяті відповідно до ст. 517 МК України; 11) зразки товарів, одержані органами доходів і зборів відповідно до частини четвертої ст. 401 МК України.

Транспортні засоби комерційного призначення, якими переміщуються пасажери та/або товари через митний кордон України, підлягають митному контролю та митному оформленню. Митні формальності, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажери та/або товари через митний кордон України, мають уніфікований характер і не залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, та відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

Також студентам важливо знати, що товари можуть вважатися помилково ввезеними на митну територію України, якщо орган доходів і зборів переконається в тому, що ввезення цих товарів не є результатом умисних дій. Помилкове ввезення товарів не може вважатися порушенням митних правил.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Як здійснюється комбіноване перевезення вантажу?
2. Які права та обов'язки має перевізник?
3. Який граничний строк перебування товарів у пунктах пропуску через державний кордон України?

4. Чи допускається зміна місця стоянки (прибуття), транспортного засобу, вивантаження, перепакування товару?
5. Які товари підлягають передачі органів доходів і зборів для зберігання?
6. Дайте визначення поняттю «склад органів доходів і зборів».
7. Який порядок вивезення помилково ввезених на митну територію України товарів?

### *Темі рефератів*

1. Переміщення товарів у міжнародних поштових відправленнях.
2. Особливості переміщення товарів для особистого користування.
3. Правове регулювання діяльності перевізника.

## **ТЕМА 3. Інтелектуальна власність у митному законодавстві: теоретичні аспекти**

### **План**

1. Категорія «інтелектуальна власність» у понятійному апараті митного законодавства.
2. Митні органи в державній системі захисту прав інтелектуальної власності.
3. Становлення законодавства, яке регулює переміщення через митний кордон товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Для розуміння основ правового регулювання відносин, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності на митному кордоні, необхідно, щоб студенти чітко знали поняття та вміли характеризувати ознаки об'єктів та суб'єктів права інтелектуальної власності.

Характеристика категорії «інтелектуальна власність» у митно-правових відносинах не можлива без розуміння змісту категорії «інтелектуальна власність» у правовій науці в цілому, законотворчої діяльності та діяльності щодо реалізації права. Намагання кожної з галузевих наук сформулювати своє розуміння цього явища, по-своєму визначити зміст категорії «інтелектуальна власність» у праві не завжди сприяє правовому регулюванню пов'язаних з інтелектуальною власністю суспільних відносин, створює певну роз'єднаність у праві. Тому визначення поняття, об'єктів, суб'єктів інтелектуальної власності відбувається в межах традиційно цивільно-правового регулювання.

Водночас відокремлюються такі загальні властивості правовідносин інтелектуальної власності, які мають вирішальне значення при здійсненні митного контролю: нематеріальний характер об'єктів інтелектуальної власності, виключне та абсолютне право правовласника на результати творчості,

строковий характер таких прав, можливість багаторазового втілення у матеріальному носії.

Поняття «інтелектуальна власність» дозволяє упорядкувати понятійний апарат митного законодавства, зокрема надати визначення «товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності», «контрафактних товарів», «піратських товарів», «оригінальних товарів» визначити особливості товарної форми об'єктів інтелектуальної власності в аспекті здійснення контрольної діяльності митними органами.

Необхідно знати структуру митних органів. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, спрямовує, координує та контролює діяльність митниць, здійснює інші повноваження, передбачені Митним кодексом та іншими законами України, в межах своїх повноважень видає накази, організовує та контролює їх виконання (далі – ДФС). ДФС є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску. Митниця є митним органом, який у зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів. Митний пост є органом доходів і зборів, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів.

Студентам важливо розуміти, що митні органи здійснюють контроль за законністю перевезення товарів через кордон. Митні органи сприяють захисту прав інтелектуальної власності при переміщенні через митний кордон України та слугують для даної сфери своєрідним бар'єром від проникнення

на територію України або вивезення за її межі контрафактних товарів.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Назвіть об'єкти патентного права.
2. Які є засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг і як вони охороняються законом?
3. Чому комп'ютерні програми є об'єктом авторського права?
4. Як здійснюють охорону баз даних?
5. Які твори не є об'єктами авторського права?
6. Чим відрізняються первинні суб'єкти авторського права від похідних?
7. Що таке контрафактні товари?
8. Яка відмінність між «товарами, що містять об'єкти інтелектуальної власності» та «контрафактними товарами»?
9. Що означає піратські товари?

### ***Теми рефератів***

1. Товари, що містять об'єкти інтелектуальної власності.
2. Патентний тролінг із використанням митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Паралельний імпорт.
4. Контрафактні та піратські товари.

## **ТЕМА 4. Джерела права інтелектуальної власності в Україні**

### **План**

1. Джерела права інтелектуальної власності в нормах Конституції України і Митного кодексу України.
2. Міжнародні договори у сфері права інтелектуальної власності.
3. Характеристика чинного законодавства, що регулює переміщення через митний кордон товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Студенти повинні знати, що в ст. 54 Конституції України закріплено основний принцип охорони інтелектуальної власності: кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності, ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом. Статтею 41 Конституції України закріплено, що кожен має право володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної і творчої діяльності.

Митний кодекс України, зі свого боку, здійснює правовий захист прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.

Порядок митного контролю і митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, врегульовано нормами ст. 397 МК України.

Необхідно розуміти, що органи доходів і зборів сприяють захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України відповідно до МК України та інших законів України. Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, здійснюються у загальному порядку з урахуванням



особливостей, установлених цим Кодексом та іншими законами України.

Важливим є те, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на підставі заяв правовласників відповідно до ст. 398 МК України.

Правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право подати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності шляхом внесення відповідних відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. Порядок реєстрації в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, включаючи форму заяви, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, порядок подання і розгляду заяви та ведення реєстру, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру врегульовано нормами ст. 399 МК України. При здійсненні контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, органи доходів і зборів взаємодіють з іншими державними органами, уповноваженими у сфері захисту права інтелектуальної власності, в порядку, визначеному законодавством України.

Необхідно орієнтуватися в міжнародних угодах, що захищають права інтелектуальної власності. Концепція діяльності митних органів щодо захисту прав інтелектуальної

власності передбачена низкою міжнародних угод. Спеціальні вимоги щодо заходів на кордоні при здійсненні міжнародної торгівлі товарами, які містять об'єкти інтелектуальної власності, викладені в пакеті Угод, що ввійшли до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Здійснення митними органами зазначеної діяльності відбувається шляхом проведення визначених законодавством митних процедур. Центральне місце водночас належить митному контролю як ефективному засобу виявлення та запобігання порушенням прав інтелектуальної власності при переміщенні товарів через митний кордон України.

Угода ТРПС – це угода про торговельні аспекти інтелектуальної власності, об'єкти якої часто стають об'єктами торгівлі, зокрема й міжнародної. Члени Угоди зобов'язані додержуватися її положень і застосовувати режим, передбачений нею, до осіб інших держав, яких в Угоді прийнято називати «громадянами». Цим терміном позначаються фізичні і юридичні особи.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Які існують джерела права інтелектуальної власності в нормах Конституції і Митного кодексу України?
2. Назвіть міжнародні договори у сфері права інтелектуальної власності.
3. Дайте характеристику Генеральної угоди з тарифів і торгівлі.
4. Охарактеризуйте Угоду ТРПС.
5. Нормами якої статті регулюється призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру?

### *Теми рефератів*

1. Митна політика зарубіжних країн.
2. Характеристика чинного законодавства, що регулює переміщення через митний кордон товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності.
3. Митний кодекс України як правова основа функціонування митних органів держави.

## **ТЕМА 5. Порядок митного контролю товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності**

### **План**

1. Організація та здійснення митного контролю товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності.
2. Організація митного контролю.
3. Огляд та переогляд ручної поклажі, багажу.
4. Особистий огляд.
5. Облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.
6. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.
7. Проведення документальних перевірок додержання вимог законодавства України з питань державної митної справи, зокрема своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.
8. Поняття митного контролю за додержанням прав інтелектуальної власності при переміщенні товарів через митний кордон України.
9. Види митного контролю.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Студенти повинні знати порядок організації та здійснення митного контролю товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності. Організація митного контролю – це організаційна діяльність, що спрямована на створення умов, необхідних для виконання митними органами функцій митного контролю в межах митного законодавства України, а також міжнародних договорів укладених Україною, в установленому законом порядку. Важливо, що митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, здійснюються в загальному порядку з урахуванням

особливостей, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.

Необхідно знати поняття та види митного контролю за дотриманням прав інтелектуальної власності при переміщенні товарів через митний кордон України. Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів із питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку.

Основними завданнями і напрямками організації митного контролю є:

1) підготовка проектів нормативно-правових актів з питань організації та розвитку митної інфраструктури;

2) аналіз діючих та впровадження передових форм і методів митного контролю та заходів підвищення їх ефективності;

3) запровадження нових технологій митного контролю та митного оформлення;

4) організація взаємодії органів доходів і зборів (підрозділів) зі службами прикордонного, санітарного, фітосанітарного, радіологічного, ветеринарного, екологічного контролю, іншими контрольними службами та правоохоронними органами при здійсненні митного контролю;

5) удосконалення видів особистих митних забезпечень, форм їх застосування.

Митний контроль здійснюють безпосередньо посадові особи органів доходів і зборів шляхом: перевірки документів та відомостей, які відповідно до ст. 335 МК України надають органам доходів і зборів під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; митного огляду; огляду та переогляду ручної поклажі, багажу; особистого огляду. Також здійснюють облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, перевірка обліку товарів, проведення документальних перевірок додержання

вимог законодавства України з питань державної митної справи, зокрема своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Для забезпечення митного контролю посадові особи органу доходів і зборів можуть проводити усне опитування громадян та посадових осіб підприємств. Можливе здійснення огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів. Під час проведення митного контролю органи самостійно визначають форму та обсяг контролю, достатні для забезпечення додержання законодавства України та міжнародних договорів України. Одним із напрямків організації митного контролю є розроблення і запровадження в дію технологічних схем митного контролю та митного оформлення.

Технологічна схема – це встановлена керівництвом митного органу, обов'язкова для виконання послідовність дій співробітників підрозділів митного органу під час здійснення операцій митного контролю та митного оформлення. Технологічна схема може регламентувати діяльність як одного окремо взятого, так і декількох підрозділів митного органу в комплексі, а також взаємодію підрозділів митного органу з підрозділами інших органів контролю (служб): ветеринарної, санітарної, фітосанітарної, екологічної, підрозділами прикордонних військ України та ін. За допомогою технологічних схем, погоджених із відповідними службами, врегульовуються питання взаємодії під час здійснення митного контролю та митного оформлення.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Який порядок перевірки документів та відомостей, які подаються органам доходів і зборів під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України?

2. Як проводять огляд товарів і транспортних засобів?
3. Охарактеризуйте огляд та переогляд ручної поклажі, багажу.
4. Які існують підстави для особистого огляду?
5. Яке значення усного опитування громадян та посадових осіб підприємств?
6. Охарактеризуйте проведення документальних перевірок додержання вимог законодавства України з питань державної митної справи, зокрема своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.
7. Які існують підстави та порядок проведення органами доходів і зборів документальних виїзних перевірок?
8. В яких випадках проводять зустрічні звіряння?
9. Яким чином здійснюють документальну невиїзну перевірку?
10. Дайте визначення поняття «технологічна схема митного контролю».

### ***Темати рефератів***

1. Актуальні проблеми митного контролю.
2. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю.
3. Особливі процедури митного контролю.
4. Тривалість перебування під митним контролем. Строки пред'явлення митному органу товарів і транспортних засобів.

## **ТЕМА 6. Порядок реєстрації в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності**

### **План**

1. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Реєстрація товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.
3. Митні експертизи товарів, щодо яких виявлено ознаки контрафактності.
4. Особливі процедури митного контролю товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Для вивчення цієї теми студенти повинні знати, що митний реєстр ведуть з метою сприяння захисту майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності під час митного контролю та митного оформлення товарів, що містять такі об'єкти, на підставі заяв правовласників і містить інформацію, яка використовується для запобігання переміщенню через митний кордон України товарів із порушенням прав інтелектуальної власності.

Інформація, що міститься в митному реєстрі, є складовою частиною єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби України (далі – ЄАІС Держмитслужби України).

Необхідно розуміти, якщо правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право подати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності шляхом внесення відповідних відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. Вся



інформація про об'єкти права інтелектуальної власності, зареєстровані в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, надсилається усім органам доходів і зборів України.

У разі якщо орган доходів і зборів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виявляє ознаки порушення прав інтелектуальної власності щодо товарів, пред'явлених до митного контролю та митного оформлення, їх митне оформлення призупиняється, а товари підлягають розміщенню на складі цього органу.

У разі порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких ухвалене рішення про призупинення митного оформлення, буде підтверджене висновком експертизи, проведеної відповідним уповноваженим органом, то в установленому МК України порядку орган доходів і зборів порушує справу про порушення митних правил, а товари – безпосередні предмети правопорушення вилучаються.

Важливо знати, що реєстрація права на об'єкти інтелектуальної власності здійснюється на підставі Наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 648 «Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону». Для включення об'єкта ПІВ до митного реєстру правовласник подає до Держмитслужби України заяву за формою, наведеною у Порядку, та додатки до заяви. До Заяви додають:

1) виписку з відповідного реєстру Державної служби інтелектуальної власності України про реєстрацію в Україні права інтелектуальної власності, яка засвідчує дійсність акта про таку реєстрацію на дату подання заяви із зазначенням терміну дії правової охорони;

2) для об'єктів авторського права і суміжних прав – документи та відомості, що засвідчують наявність зазначених прав;

3) докладний опис об'єкта і товарів, що його містять, який дає можливість митному органу його ідентифікувати і товари та визначити код товарів згідно з УКТ ЗЕД. У разі реєстрації запатентованих винаходів – опис способів та методів їх ідентифікації в конкретних товарах;

4) зразки товарів, що містять об'єкт права інтелектуальної власності, або їх фотографічне зображення.

Ведення митного реєстру здійснює структурний підрозділ Держмитслужби України, до функцій якого належить сприяння захисту прав інтелектуальної власності.

Ведення митного реєстру передбачає:

- розгляд заяв про сприяння захисту майнових прав інтелектуальної власності, внесення відомостей із таких заяв та доданих до них матеріалів до митного реєстру;

- перевірку відповідності заяв та доданих до них матеріалів їх електронним версіям;

- перевірку поданих відомостей із використанням міжнародних та національних відкритих баз даних об'єктів права інтелектуальної власності щодо обсягу правової охорони окремих об'єктів цього права;

- надання відмов до поданих заяв;

- розгляд звернень правовласників щодо внесення змін до інформації митного реєстру;

- здійснення реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності в митному реєстрі та виключення їх із митного реєстру;

- внесення змін до митного реєстру;

- оприлюднення переліку об'єктів права інтелектуальної власності, включених до митного реєстру, тощо.

Реєстрація об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі проводиться на строк шість місяців або один рік. Початком строку реєстрації вважається день включення такого об'єкта до митного реєстру.

Строк реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності може бути продовжений на шість місяців або на один рік на підставі письмового звернення, поданого правовласником до

Держмитслужби України не пізніше ніж за 10 робочих днів до закінчення її строку.

Ця тема передбачає вивчення процедури проведення митних експертиз товарів, щодо яких виявлено ознаки контрафактності, що регламентуються главою 50 Митного кодексу України та особливі процедури митного контролю товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. З якою метою ведуть митний реєстр?
2. Який перелік документів для внесення об'єкта права інтелектуальної власності до митного реєстру?
3. Які строки реєстрації об'єкта прав інтелектуальної власності?
4. В яких випадках може бути відмовлено у включенні об'єкта прав інтелектуальної власності до митного реєстру?
5. За яких умов об'єкт права інтелектуальної власності виключається з митного реєстру?
6. Охарактеризуйте процедуру здійснення митної експертизи?

### ***Темі рефератів***

1. Внесення об'єктів права інтелектуальної власності до митного реєстру.
2. Митні експертизи товарів: поняття та види.
3. Визначення вартості товару.

## **ТЕМА 7. Митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності**

### **План**

1. Загальні положення щодо митного оформлення.
2. Мета і умови митного оформлення.
3. Декларування товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності.
4. Види декларацій. Декларанти.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Студенти повинні знати порядок митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Метою митного оформлення є забезпечення додержання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів (ст. 246). Митне оформлення здійснюється в місцях розміщення органів доходів і зборів упродовж їх робочого часу. Відповідно до міжнародних договорів митне оформлення в пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється цілодобово. Митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється в будь-якому митному органі з пред'явленням їх цьому органу, якщо інше не передбачено МК України.

Митне оформлення завершується впродовж чотирьох робочих годин із моменту пред'явлення митному органу товарів, транспортних засобів, подання митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та всіх необхідних документів і відомостей. Цей строк може бути перевищений на час виконання відповідних формальностей виключно в деяких випадках.

Студент повинен знати порядок та умови здійснення декларування товарів, що містять об'єкти інтелектуальної

власності, види декларацій, поняття декларантів. Декларування виражається в поданні митної декларації в усній, електронній або письмовій формі, інших документів та інформації, необхідних для митного оформлення і митного контролю. Документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України в разі здійснення зовнішньоекономічних операцій, подають до митниці ДФС:

- українською мовою;
- офіційною мовою митних союзів, членом яких є Україна;
- іншою іноземною мовою міжнародного спілкування.

Здійснення перекладу українською мовою документів, складених іншою мовою, ніж офіційна мова митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою міжнародного спілкування, вимагається лише в разі, якщо дані, які містяться в них, є необхідними для перевірки або підтвердження відомостей, зазначених у митній декларації. У такому разі декларант повинен забезпечити переклад цих документів українською мовою за власний рахунок.

Декларант – це юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів чи транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. Декларантом може бути: 1) власник або за його дорученням відправник чи одержувач (після досягнення ними 16-річного віку); 2) митний брокер; 3) експедитор; 4) перевізник.

Згідно з частиною першою ст. 265 цього Кодексу декларантами мають право бути:

- при переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України або при зміні митного режиму щодо товарів на підставі зовнішньоекономічного договору, укладеного резидентом, – резидент, яким або від імені якого укладено цей договір;
- в інших випадках – особа, яка відповідно до законодавства України має право вчиняти щодо товарів,

транспортних засобів комерційного призначення юридично значущі дії від свого імені.

Положеннями частин третьої та п'ятої ст. 265 Митного кодексу встановлено, що підприємства можуть бути декларантами за умови перебування їх на обліку в органах контролю.

Митний брокер – це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

Взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє, визначаються відповідним договором (ст. 417 Митного кодексу).

Статтею 418 Митного Кодексу передбачено, що агент з митного оформлення – це фізична особа-резидент, яка перебуває у трудових відносинах з митним брокером і безпосередньо виконує в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням митним органам товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Яка мета й умови митного оформлення?
2. Де саме здійснюється митне оформлення товарів?
3. Які документи необхідні для митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності?
4. У чому виражається декларування?
5. Хто може бути декларантом?
6. У чому полягає діяльність митного брокера?
7. Які строки митного декларування?
8. Які відомості повинні бути зазначені в митній декларації?
9. Охарактеризуйте періодичну митну декларацію.
10. Яка відмінність між червоним та зеленим коридорами?

### *Теми рефератів*

1. Порядок переміщення культурних цінностей через митний кордон України.
2. Зміна, відкликання та визнання митної декларації недійсною.
3. Митна брокерська діяльність.

## **ТЕМА 8. Порядок призупинення митного оформлення об'єктів права інтелектуальної власності**

### **План**

1. Призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру.
2. Призупинення митного оформлення товарів за ініціативою митного органу.
3. Спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності.
4. Зміна маркування на товарах та їх упаковці.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Студенти повинні знати порядок призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру, строки прийняття рішення про призупинення митного оформлення, право передавання зразків товару на експертизу, порядок відшкодування органам доходів і зборів витрат, пов'язаних із зберіганням товарів.

Необхідно розуміти, що за наявності достатніх підстав вважати, що внаслідок переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до ст. 400 МК України, можуть бути порушені такі права, орган доходів і зборів може за власною ініціативою призупинити митне оформлення зазначених товарів.

Важливо знати перелік підстав для призупинення митного оформлення товарів, щодо яких правовласник не подав заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності: а) до митного органу або до Держмитслужби подана заява особи, якій відповідно до закону належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, що не включений до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, або особи, яка діє від її імені в межах



наданих повноважень; б) митними органами офіційно одержана інформація про порушення прав інтелектуальної власності від: правоохоронних органів та органів контролю; митних органів України та інших країн; міжнародних організацій, до компетенції яких входять питання захисту прав інтелектуальної власності; в) декларування товару з торговельною маркою, яка відрізняється від торговельної марки, наявної в митному реєстрі, лише окремими елементами та є подібною з нею настільки, що їх можна сплутати.

Спрощена процедура знищення товарів може бути застосована в разі, якщо після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово поінформує орган доходів і зборів, який призупинив митне оформлення, про те, що відповідні товари порушують належні йому майнові права інтелектуальної власності, та надасть органу доходів і зборів у письмовому вигляді згоду власника товарів на їх знищення.

За надання органу доходів і зборів недостовірної інформації правовласник несе відповідальність згідно із законом.

Студенти повинні знати, що у процесі здійснення митного оформлення допускається зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на товарах або їх упаковці з метою усунення ознак порушень прав інтелектуальної власності за умови узгодження таких операцій із правовласником або на його вимогу. Такі операції здійснюються за рахунок правовласника або інших осіб за домовленістю з ними. За результатами операцій, зазначених у частині першій цієї статті, складають акт про відсутність ознак порушення прав інтелектуальної власності, який підписують, зокрема, правовласник (ч.1 ст. 402 МК України).

Необхідно розуміти особливості призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Застосуванню цієї норми законодавства підлягають практично всі особи, які

купують товари в інтернет-магазині іншої країни за умови, що відповідний правовласник вніс інформацію про об'єкт права інтелектуальної власності до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності та дав згоду на застосування процедури знищення невеликих партій товарів. Під невеликою партією товарів, до яких застосовують процедуру знищення, розуміють товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в одній депеші від одного відправника в міжнародних поштових відправленнях, в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника в міжнародних експрес-відправленнях, кількістю не більше ніж три одиниці за кожною товарною підкатегорією згідно з УКТ ЗЕД або загальною вагою бруто не більше ніж два кілограми. У разі призупинення митного оформлення невеликої партії товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності такі товари можуть бути знищені в разі підозри, що такі товари можуть бути контрафактними або піратськими, якщо товари не є швидкопсувними, інформацію про об'єкт права інтелектуальної власності, товари, що його містять, та згоду правовласника на застосування процедури знищення невеликих партій товарів внесено до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. Рішення про призупинення митного оформлення та намір застосувати процедуру знищення невеликих партій товарів ухвалює керівник органу доходів і зборів або уповноважена ним особа. У декларанта (найімовірніше – кур'єрська або поштова служба) наявний строк 10 робочих днів після отримання засобами факсимільного та/або електронного зв'язку для: а) направлення згоди власника товарів на їх знищення (якщо декларант не надав органу доходів і зборів заперечення власника товарів щодо їх знищення, орган доходів і зборів вправі вважати, що тим самим надано згоду власника товарів на їх знищення); б) надання органу доходів і зборів у письмовому вигляді заперечення власника товарів щодо їх знищення. У такому разі орган доходів

і зборів у той самий день повідомляє правовласника про відправника, одержувача, декларанта, власника товарів, їх адреси, найменування, кількість, напрямок переміщення, країну походження, країну відправлення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності, та надає зображення таких товарів. У разі якщо впродовж 10 робочих днів після отримання повідомлення із запереченням власника товарів щодо їх знищення правовласником не буде подано органу доходів і зборів ухвалу суду про забезпечення позову щодо заборони вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або інше рішення з цього питання, винесене (прийняте) іншими уповноваженими державними органами, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, щодо яких було ухвалене рішення про призупинення митного оформлення, підлягають митному оформленню в установленому порядку. Організація та оплата процедури знищення, зокрема вартість зберігання, перевезення, знищення, оформлення документів та інші витрати, пов'язані зі знищенням, здійснюються за рахунок правовласника та під його відповідальність.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Які строки призупинення митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності?
2. Яким чином повідомляють правовласника про факт порушення його прав? Які дані містяться у повідомленні?
3. Де розміщують інформацію про призупинення митного оформлення товарів та про його наслідки?
4. У якому разі товари можуть бути поміщені в митний режим знищення або руйнування?
5. Чи можлива зміна маркування на упаковці товару, в яких випадках?
6. Яким чином знищують невеликі партії товару?

### *Тема рефератів*

1. Належна ідентифікація товару виробником як зведення до мінімуму ризику призупинення митного оформлення даного товару.
2. Ліцензійна угода як виключення формальних підстав для призупинення митного оформлення товару.
3. Застосування процедури зміни маркування на товарах та їх упаковці.

## **ТЕМА 9. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності в Україні**

### **План**

1. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності.
2. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні в Україні.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Студенти повинні знати поняття й види спеціальної форми захисту прав інтелектуальної власності, основні види стягнень відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Потрібно знати, що Норми адміністративного права, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності, містяться в Законах України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» та «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» (перший закон регулює відносини, пов'язані з нанесенням голографічних контрольних марок на примірники, що містять зазначені об'єкти авторського права і суміжних прав, перед їх розповсюдженням, а також здійснення державного контролю за цим видом діяльності; другий – регулює відносини, пов'язані з видаванням суб'єктам господарської діяльності ліцензій на виробництво, експорт та імпорт дисків для лазерних систем зчитування, а також здійснення контролю за цим видом діяльності); в «Кодексі України про адміністративні правопорушення», «Митному кодексі України» та Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (регулюють відносини, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку).

Норми Кодексу України про адміністративні правопорушення, що регулюють питання захисту прав

інтелектуальної власності, містяться в статтях 51-2, 164-3, 164-9 та 164-13.

Необхідно відрізнити спеціальні аспекти адміністративного захисту прав інтелектуальної власності.

Вміти характеризувати процедуру внесення відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності на підставі заяв правовласників об'єктів авторського права і суміжних прав, торговельних марок, промислових зразків та географічних зазначень. Порядок реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі, включаючи форму заяви, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, подання і розгляду заяви та ведення митного реєстру визначається Кабінетом Міністрів країни. Для сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час митного контролю товарів, що переміщуються через Україну, інформацію про зареєстровані в митному реєстрі об'єкти права інтелектуальної власності надсилають усім митним органам України.

Знати права та обов'язки власника прав інтелектуальної власності й власника товару, які містять об'єкти права інтелектуальної власності. Власник прав інтелектуальної власності і власник товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності, у разі незгоди з рішенням митного органу мають право звернутися до суду за захистом своїх порушених прав.

Особливу увагу необхідно приділити питанням, пов'язаним із захистом прав інтелектуальної власності, при переміщенні через митний кордон України контрафактних і піратських товарів. Водночас контрафактними товарами згідно з п. 10 ст. 1 Митного кодексу України є товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з цієї території призводить до порушення прав власника прав інтелектуальної власності, що захищаються відповідно до чинного законодавства України та

міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку. Під «піратськими товарами» розуміють товари, які є предметами порушення авторського права та/або суміжних прав або права інтелектуальної власності на зареєстрований промисловий зразок в Україні та які являють собою або містять копії, зроблені без згоди правовласника авторського права і суміжних прав або права інтелектуальної власності на промисловий зразок чи особи, уповноваженої таким правовласником у країні виробництва. Зазначений поділ відповідає положенням Угоди про асоціацію та європейським стандартам.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Які переваги забезпечення захисту від порушення прав інтелектуальної власності на підставі адміністративних процедур?
2. Які обмеження існують для забезпечення адміністративного захисту у випадках порушення прав інтелектуальної власності?
3. Чим відрізняються контрафактні та піратські товари?
4. Що означають «ex officio» - повноваження і як вони допомагають забезпечувати захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні?
5. Як працівник митного органу може визначити, чи є в даному транспортному засобі незаконні товари?

### ***Теми рефератів***

1. Захист прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку.
2. Товари паралельного імпорту.
3. Співпраця митниці та правовласників при сприянні захисту прав ІВ на митному кордоні.

## **ТЕМА 10. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності**

### **План**

1. Взаємодія митних органів із правоохоронними органами.
2. Взаємодія митних органів із місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
3. Взаємодія з іншими органами виконавчої влади.
4. Співпраця митних органів із суб'єктами господарювання.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Вивчаючи цю тему, насамперед необхідно розуміти важливість взаємодії митних органів з іншими органами державної влади, такими як правоохоронні органи, прикордонна служба, місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування та іншими органами виконавчої влади й суб'єктами господарювання.

Студенти повинні знати порядок взаємодії митних органів та інших суб'єктів правоохоронної діяльності, які здійснюють боротьбу з митними правопорушеннями (контрабандою, порушеннями митних правил, дисциплінарними проступками), умови обміну інформацією, використання баз даних, а також проведення скоординованих заходів, що регулюються спільними актами цих державних органів. Взаємодія діяльності правоохоронних органів регламентується низкою нормативно-правових документів. Правоохоронні органи зобов'язані письмово повідомляти митні органи про наявність оперативної інформації щодо можливих випадків переміщення товарів із порушенням норм законодавства України. У разі наявності такої оперативної інформації від правоохоронних органів митний контроль та митне оформлення здійснюються за письмовим рішенням керівника митного органу, який одержав цю оперативну інформацію, або особи, яка



виконує його обов'язки, обсягами та формами, передбаченими Митним кодексом України.

Необхідно знати, що митні органи взаємодіють із Національним банком України, Рахунковою палатою, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, органами виконавчої влади із забезпечення реалізації єдиної державної податкової політики, державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів та у сфері фінансового контролю. Метою такої взаємодії є передавання звіту про надходження митних платежів до державного бюджету.

Митні органи встановлюють та підтримують офіційні відносини консультативного характеру із суб'єктами господарювання. Ці відносини передбачають в себе укладення меморандумів про взаєморозуміння з метою розвитку співробітництва, забезпечення участі зазначених осіб у вдосконаленні митного контролю та оптимізації методів роботи Державної митної служби України.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. З якими державними органами взаємодіють митні органи?
2. У чому полягає співпраця митних органів із правоохоронними органами?
3. Яка основна мета співпраці митних органів із суб'єктами господарювання?
4. Який механізм взаємодії митних органів та інших органів виконавчої влади під час здійснення митних процедур з використанням попереднього документального контролю?

### ***Теми рефератів***

1. Порядок взаємодії митниць і залізниць України при переміщенні через митний кордон товарів у залізничних поїздах.
2. Сприяння органів місцевого самоврядування діяльності митних органів.

3. Взаємодія митних органів України з митними та правоохоронними органами Європейського Союзу.

4. Ефективність реалізації митними органами правоохоронної функції.

## **ТЕМА 11. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України**

### **План**

1. Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності при переміщенні товарів через митний кордон, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

2. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення при переміщенні товарів через митний кордон, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Вивчаючи цю тему, студенти повинні розуміти, що до товарів, які підозрюються в порушенні прав інтелектуальної власності, органи доходів і зборів застосовують такі заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності: 1) призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності; 2) призупинення митного оформлення товарів за ініціативою органу доходів і зборів; 3) знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності; 4) призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях; 5) зміна маркування на товарах та їх упаковці. Такі заходи застосовують у разі підозри порушення прав інтелектуальної власності щодо товарів, що переміщуються громадянами на митну територію України або за її межі; товарів під час їх ввезення на митну територію України (зокрема з метою транзиту) або вивезення за межі митної території України; товарів, що поміщуються в митні режими імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту, тимчасового ввезення, тимчасового вивезення, митного складу, вільної митної зони, перероблення на митній території, перероблення за межами митної території.

Необхідно знати, що в разі підозри у порушенні прав інтелектуальної власності щодо товарів, митні формальності щодо яких здійснюються без подання митної декларації, органами доходів і зборів, призупиняється виконання митних формальностей щодо таких товарів згідно з положеннями статей 399 або 400, або 401<sup>1</sup> МКУ.

Важливо, що заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності, передбачені частиною першою цієї статті, не застосовуються до оригінальних товарів, тобто товарів, які були виготовлені за згодою правовласника, або товарів, виготовлених особою, належним чином уповноваженою правовласником на виробництво певної кількості товарів, зокрема кількістю, що перевищує обумовлену між цією особою і правовласником, особистих речей, товарів, що ввозяться в ручній поклажі для власного використання.

У разі якщо товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, переміщувалися через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності та органами доходів і зборів не було застосовано заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності, правовласник не має права на відшкодування від органів доходів і зборів будь-яких матеріальних збитків у зв'язку з тим, що таких заходів не було застосовано під час переміщення товарів через митний кордон України.

Правовласник повинен одержати інформацію про розмір очікуваних витрат та вимагати компенсацію від власника товарів, що є предметом порушення його прав інтелектуальної власності.

Правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право безоплатно подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності з метою реєстрації такого об'єкта в митному реєстрі об'єктів

права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. Після реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності органи доходів і зборів застосовують заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності на підставі даних такого реєстру.

Також необхідно розуміти, що заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності не застосовуються до оригінальних товарів, тобто таких, що були виготовлені за згодою правовласника, або товарів, виготовлених особою, належним чином уповноваженою правовласником на виробництво певної кількості товарів, зокрема кількістю, що перевищує обумовлену між цією особою і правовласником. Тобто тут урахувано існування міжнародного режиму вичерпання прав інтелектуальної власності.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Які заходи застосовують митні органи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності?

2. Які товари не підлягають призупиненню митного оформлення?

3. Дайте визначення понять «контрафактні» та «піратські» товари.

4. У чому полягає призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій контрафактних і піратських товарів, які переміщують (пересилають) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях?

5. Чи необхідна згода власника контрафактних товарів на їх знищення?

### ***Теми рефератів***

1. Ефективні дії в боротьбі з контрафактними товарами.

2. Основні види порушень митних правил.

3. Система заходів, спрямованих на сприяння захисту прав інтелектуальної власності.

## **ТЕМА 12. Провадження у справах про порушення митних правил**

### **План**

1. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.
2. Адміністративне затримання.
3. Проведення процесуальних дій.
4. Тимчасове вилучення товарів, документів, та транспортних засобів.
5. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Під час вивчення цієї теми студенти повинні вивчити порядок провадження у справах про порушення митних правил. Відповідно до статті 486 МКУ завданнями провадження у справах про порушення митних правил є своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її з додержанням вимог закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню порушень митних правил, та запобігання таким правопорушенням. Провадження передбачає розгляд справи, винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням.

Необхідно розуміти, що підставами для порушення справи про порушення митних правил є виявлення посадовими особами органу доходів і зборів порушення митних правил; офіційні письмові повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від правоохоронних органів України та іноземних держав, а також від міжнародних організацій.

Доказами у справі про порушення митних правил є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку встановлюються наявність або відсутність порушення митних правил, винність особи у його вчиненні та інші

обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Потрібно знати, що відповідно до КУпАП та МКУ посадова особа під час розгляду справи про порушення митних правил зобов'язана з'ясувати: чи було вчинене адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують та/або обтяжують відповідальність, чи є підстави для звільнення особи, що вчинила правопорушення, від адміністративної відповідальності, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Що передбачає провадження про порушення митних правил?
2. Які підстави для порушення справ про порушення митних правил?
3. Що таке адміністративне затримання?
4. Який порядок проведення процесуальних дій у справах про порушення митних правил?
5. Якими можуть бути докази в таких справах?
6. Що є підставами для відкриття (порушення справи) провадження у справах про порушення митних правил?
7. Які обставини виключають провадження у справі про порушення митних правил?
8. Які особи наділені правом складати протоколи про порушення митних правил?

### ***Теми рефератів***

1. Поняття провадження у справах про порушення митних правил.
2. Принципи провадження у справах про порушення митних правил.
3. Система суб'єктів провадження у справах про порушення митних правил.
4. Стадії провадження у справах про порушення митних правил.

## **ТЕМА 13. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності**

### **План**

1. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.
2. Адміністративна процедура, правові способи захисту прав, а також адміністративні процедури та штрафи, що можуть бути застосовані до порушників прав.
3. Напрями гармонізації законодавства України з питань захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до визнаних у міжнародній практиці норм та правил.

### **Методичні вказівки до вивчення теми**

Під час вивчення цієї теми необхідно зрозуміти, що таке захист прав інтелектуальної власності, чим захист відрізняється від охорони прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Студенти повинні знати положення захисту прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS. Угода TRIPS вимагає, щоб країни-члени СОТ встановили справедливі й рівні для всіх процедури щодо забезпечення захисту прав на митному кордоні. Ці процедури не можуть бути необгрунтовано обтяжливими та повинні відповідати цілям запобігання подальшим правопорушенням відповідно до положень Угоди TRIPS. Ця Угода дозволяє країнам-членам СОТ надавати працівникам своїх митних органів повноваження розслідувати та призупиняти в порядку «*ex officio*» ввезення незаконних товарів включаючи контрафактні та піратські товари. Угода також дозволяє країнам-членам СОТ установлювати порядок контролю за експортом товарів для забезпечення захисту прав і запобігання подальшим правопорушенням.

Важливо розуміти, що для того, щоб призупинити ввезення (імпорт) на підставі письмової заяви правовласника, останній повинен надати адекватні докази, які демонструють порушення його прав інтелектуальної власності. Правовласник повинен також подати досить докладний опис товарів, щоб «вони були легко розпізнаваними для митних органів».



Упродовж розумного періоду часу орган влади, до якого надійшла заява про призупинення ввезення (імпорту) товарів, повинен повідомити заявника про те, чи прийнята його заява, а також зазначити період часу, впродовж якого будуть вжиті заходи щодо призупинення вільного цивільного обороту відповідних товарів.

В Угоді TRIPS визнається, що з метою ефективного забезпечення захисту прав інтелектуальної власності вимагається тріступінчастий підхід. Перший ступінь передбачає цивільне судочинство. Другий ступінь – кримінальне судочинство, що дозволяє уряду використовувати свої правоохоронні повноваження для захисту прав населення на товари, вироблені з додержанням прав інтелектуальної власності, і на гарантовану високу якість цих товарів. Третій ступінь забезпечення захисту прав передбачає застосування правозастосовних заходів на митному кордоні, які, зазвичай, виконують у рамках адміністративних процедур, спрямованих на заборону імпорту (а в деяких випадках і експорту) контрафактних товарів.

Студенти повинні знати, що існують певні напрями гармонізації законодавства України з питань захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до визнаних у міжнародній практиці норм та правил. Гармонізацію митного законодавства України з митними стандартами ЄС можна визначити як складовий елемент процесу наближення національного митного законодавства України до стандартів ЄС, який полягає у розробленні та прийнятті національних нормативно-правових актів із митних питань, які враховували б положення митного законодавства ЄС, інкорпорації актів митного законодавства ЄС у національне митне законодавство та приєднання до регіональних і міжнародних угод із митних питань, учасниками яких є держави-члени Євросоюзу.

### ***Контрольні питання та завдання для самоконтролю***

1. Чи може країна забезпечувати додержання прав інтелектуальної власності лише за допомогою адміністративних

органів і додержуватися міжнародних зобов'язань щодо ефективного правозастосування відповідно до Угоди ТРІПС?

2. Чи вимагає Угода ТРІПС певного виду забезпечення додержання законодавства митними органами?

3. Які види товарів повинні бути заборонені для ввезення в країну відповідно до Угоди ТРІПС?

4. Яка різниця між контрафактними та піратськими товарами?

5. Що означають «ex officio»-повноваження і як вони допомагають забезпечувати захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні?

6. Що означає гармонізація законодавства і для чого це потрібно?

### ***Тема рефератів***

1. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.

2. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні в Україні.

3. Проведення реформи в Україні у сфері права інтелектуальної власності.

4. Угода про асоціацію з Європейським Союзом.

## **ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

Основною метою практичного заняття є розширення, поглиблення та деталізація теоретичних знань, одержаних студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи, спрямування їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, формування вмій і навичок практичного застосування одержаних знань.

### **ТЕМА 1. Основні поняття державної митної справи та митного законодавства**

#### **Практичне заняття 1**

##### ***Завдання 1***

Порівняйте поняття «інтелектуальна діяльність», «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності».

##### ***Завдання 2***

Охарактеризуйте основні риси митної політики.

##### ***Завдання 3***

Для чого потрібне визначення країни походження товару? Які товари вважаються повністю виготовленими в даній країні?

##### ***Завдання 4***

Яка відмінність між сертифікатом про походження товару та декларацією про походження товару?

##### ***Завдання 5***

На основі якої системи складаються Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Що передбачає ведення УКТ ЗЕД?

## **ТЕМА 2. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України**

### **Практичне заняття 2**

#### ***Завдання 1***

Який механізм переміщення та пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України? Які права та обов'язки має перевізник?

#### ***Завдання 2***

Зробіть перелік товарів, що підлягають обов'язковій передачі органам доходів і зборів для зберігання на їх складах. Чи можуть товари вважатися помилково ввезеними на митну територію України?

#### ***Завдання 3***

Охарактеризуйте порядок зберігання товарів на складах митних органів та механізм розпорядження ними.

#### ***Завдання 4***

Охарактеризуйте особливості пропуску товарів, які переміщують громадяни для їх особистого використання.

### ***Ситуативні завдання***

1. Охарактеризуйте особливості переміщення об'єктів права інтелектуальної власності через митний кордон України. Чи всі об'єкти права інтелектуальної власності можна перемістити через митний кордон? Якщо ні, то чому і які? Встановіть співвідношення між поняттями «товар» (у розумінні МК України) та «об'єкт права інтелектуальної власності».

2. Використовуючи основні поняття, визначення яких наведено у ст. 4 МК України, розробіть детальний алгоритм переміщення через митний кордон України таких товарів:

- ввезення в Україну партії кросівок відомої фірми;
- тимчасове ввезення в Україну годинника виробництва Швейцарії;

Швейцарії;

- вивезення за межі України партії товару, виготовленого в Україні;

- регулярне ввезення в Україну впродовж року відомого світового щоденного періодичного видання, партіями 100 шт.

3. Чи впливає на митну вартість товару та обставина, що він містить об'єкт права інтелектуальної власності? Чи матиме місце такий вплив, якщо через митний кордон України переміщається:

- вінілова платівка, яка містить копію музичного твору;
- сік, у митній декларації на який зазначено країну походження;
- карта пам'яті, яка містить належним чином ліцензовану комп'ютерну програму;
- партія товару, що призначена для реалізації за ліцензійною угодою та позначена фірмовим найменуванням;
- партія обладнання, що призначена для організації діяльності за договором франчайзингу та позначена фірмовим найменуванням.

### **ТЕМА 3. Інтелектуальна власність у митному законодавстві: теоретичні аспекти**

#### **Практичне заняття 3**

##### ***Завдання 1***

Охарактеризуйте категорію «інтелектуальна власність» у митно-правових відносинах. Які загальні властивості правовідносин інтелектуальної власності мають вирішальне значення під час здійснення митного контролю?

##### ***Завдання 2***

Розкрийте поняття та дайте загальну характеристику митних органів у державній системі захисту прав інтелектуальної власності.

### ***Завдання 3***

Опишіть та проаналізуйте систему митної справи та митного законодавства Козацько-гетьманської держави.

### ***Ситуативне завдання***

1. Підприємство «Е» почало імпортувати в Україну вироблений в Узбекистані товар, торговельна марка там належним чином зареєстрована. В Україні є аналогічний товар, який виробляє підприємство «В», торговельна марка з такою самою назвою зареєстрована в Україні.

Підприємство «В» звернулося до суду.

Чи буде задоволений позов?

## **ТЕМА 4. Джерела права інтелектуальної власності в Україні**

### **Практичне заняття 4**

#### ***Завдання 1***

Дайте характеристику джерел права інтелектуальної власності в нормах Конституції України та Митного кодексу. Яким чином захищаються права інтелектуальної власності під час перетині митного кордону України?

#### ***Завдання 2***

Які міжнародні угоди та договори регулюють зовнішньоекономічну діяльність?

#### ***Завдання 3***

Зробіть порівняльну характеристику чинного законодавства України та ЄС, що регулює переміщення через митний кордон товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності.

### ***Тести***

1. Законодавство України з питань митної справи складається з:

а) Конституції України, Митного Кодексу, законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, виданих на основі та на виконання Конституції України, Митного Кодексу та законів України;

б) Конституції України, Митного кодексу, законів України;

в) Конституції України, Митного кодексу, законів України, міжнародних договорів.

2. До митних органів відносяться:

а) спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи, регіональні митниці, митниці, спеціалізовані установи;

б) спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи, регіональні митниці, митниці;

в) експлуатаційні, транспортні, інформаційно-аналітичні, кінологічні спеціалізовані установи та освітні організації.

3. Митне оформлення – це...:

а) виконання митним органом дій (процедур), які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів;

б) процедури, які виконують митні органи для закріплення результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

в) дії митних органів, які мають юридичне значення для подальшого використання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

4. Митний контроль – це...:

а) здійснення митними органами в межах своєї компетенції митних процедур для забезпечення додержання норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів із питань митної справи;

б) здійснення митними органами в межах своєї компетенції забезпечення додержання норм законів та інших нормативно-правових актів із питань митної справи;

в) сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції для забезпечення додержання норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів із питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

## **ТЕМА 5. Порядок митного контролю товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності**

### **Практичне заняття 5**

#### ***Завдання 1***

Опишіть план здійснення митного контролю товарів. Охарактеризуйте організацію митного контролю відповідно до типових технологічних схем.

#### ***Завдання 2***

У яких випадках здійснюється перегляд ручної поклажі та особистий огляд?

#### ***Завдання 3***

Яким чином здійснюється облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України?

#### ***Завдання 4***

З якою метою проводять усне опитування громадян та посадових осіб підприємств?

#### ***Завдання 5***

Дайте визначення поняття «документальна перевірка». Охарактеризуйте здійснення митного контролю шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) та документальних невиїзних перевірок додержання законодавства України з питань державної митної справи.



## **Практичне заняття 6**

### ***Завдання 1***

Чи може працівник митного органу визначити, чи є в контейнері, який проходить митний контроль, незаконні товари?

### ***Завдання 2***

Яким чином може працівник митного органу, відкривши багаж, визначити, чи порушують товари, що перебувають у даному багажі, права інтелектуальної власності?

### ***Завдання 3***

Чи можуть працівники митного органу оглядати кожний контейнер із метою ефективного забезпечення захисту прав інтелектуальної власності з огляду на велику кількість вантажів, що перетинають митний кордон?

## **ТЕМА 6. Порядок реєстрації в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності**

## **Практичне заняття 7**

### ***Завдання 1***

Охарактеризуйте митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які відомості до нього заносять та з якою метою? Який порядок призупинення митного оформлення товарів, що внесені до митного реєстру?

### ***Завдання 2***

Визначте загальні положення реєстрації товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. У яких випадках об'єкт права інтелектуальної власності виключається з митного реєстру?

### ***Завдання 3***

Опишіть мету і завдання проведення митної експертизи товарів, щодо яких виявлено ознаки контрафактності.

### *Ситуативні завдання*

1. Посилаючись на конкретні приписи митного та цивільного законодавства, дайте обґрунтовані відповіді на питання:

– Чи всі об’єкти права інтелектуальної власності можуть бути внесені до митного реєстру об’єктів права інтелектуальної власності?

– Які документи необхідно додати до заяви про внесення до митного реєстру для кожного з видів об’єктів права інтелектуальної власності?

2. Підготуйте заяву про сприяння захисту майнових прав на об’єкт права інтелектуальної власності згідно з формою, наведеною в додатку до Порядку реєстрації в митному реєстрі об’єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та комплект документів до такої заяви.

3. Товариство з обмеженою відповідальністю «N» 20 серпня 2018 р. звернулось до митниці із заявою про призупинення митного оформлення товарів, які акціонерне товариство «L» ввозить на митну територію України, оскільки вони позначені знаком для товарів та послуг, право використання якого надано виключно ТОВ «N». Даний вид товарів 1 лютого 2018 р. внесено до митного реєстру об’єктів права інтелектуальної власності. Митниця в заяві відмовила, повідомивши, що зазначений товар митний реєстр об’єктів права інтелектуальної власності не містить, тому жодних підстав для призупинення митного оформлення вона не вбачає.

Дайте юридичний аналіз ситуації та правову оцінку дій митниці. Які, на вашу думку, можливі варіанти подальшої поведінки заявника?

4. Товариство з обмеженою відповідальністю «D» звернулося до Сумської митниці із заявою про сприяння захисту належних йому майнових прав на комп’ютерну програму «Digital» шляхом внесення відповідних відомостей до митного

реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. Митниця у прийнятті заяви відмовила, не пояснивши причин своєї відмови.

Чи є правомірними дії митниці? Якщо так, то складіть проект обґрунтованої відмови у прийнятті заяви ТОВ «D». Якщо ні, то складіть проект скарги ТОВ «D» на дії митниці.

## **ТЕМА 7. Митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності**

### **Практичне заняття 8**

#### ***Завдання 1***

Визначте загальні положення щодо митного оформлення товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності.

#### ***Завдання 2***

Проаналізуйте декларування товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

#### ***Завдання 3***

Визначте суб'єктів декларування, їх права та обов'язки. Назвіть види декларацій.

### ***Ситуативні завдання***

Товариство з обмеженою відповідальністю звернулося до господарського суду з позовом до Державної фіскальної служби України про відшкодування збитків розміром 100 000 грн. Позивач надав докази того, що впродовж 2016–2018 рр. регулярно забезпечував внесення до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності свого знака для товарів та послуг. Також він надав судові рішення, згідно з яким підприємець Р. повинен був відшкодувати позивачеві збитки розміром 250 000 грн, що були завдані останньому внаслідок незаконного використання його знака для товарів та послуг під час продажу в 2016 р. товарів у Францію.

Позивач стверджував, що завдання таких збитків стало можливим у результаті невиконання митними органами своїх

обов'язків стосовно сприяння захисту прав інтелектуальної власності. Державна фіскальна служба заперечувала проти позовних вимог. На її думку, внесення знака для товарів та послуг до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності не створює для неї жодних додаткових зобов'язань. Збитки, завдані позивачеві внаслідок порушення його прав, уже відшкодовані. Суд відмовив у порушенні провадження у справі, виходячи з того, що позов не підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Здійсніть юридичний аналіз справи. Який орган компетентний розглянути спір та ухвалити відповідне рішення? Підготуйте проект рішення у справі.

## **ТЕМА 8. Порядок призупинення митного оформлення об'єктів права інтелектуальної власності**

### **Практичне заняття 9**

#### ***Завдання 1***

Визначте загальні положення призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру.

#### ***Завдання 2***

Визначте загальні положення призупинення митного оформлення товарів за ініціативою органу доходів і зборів.

#### ***Завдання 3***

Визначте загальні положення спрощеної процедури знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності.

#### ***Завдання 4***

Визначте загальні положення зміни маркування на товарах та їх упаковці.

### *Ситуативні завдання*

1. Громадянин Л. отримав повідомлення з митниці про призупинення митного оформлення товарів. На думку працівників митних органів, їх випуск у вільний обіг може призвести до порушення його майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності, внесений до митного реєстру.

Які дії повинен вчинити громадянин Л., щоб забезпечити захист своїх прав інтелектуальної власності? Розробіть алгоритм та складіть необхідні процесуальні документи.

2. Митницею було прийнято рішення про призупинення на 12 днів митного оформлення партії обладнання, виготовленого з порушенням права інтелектуальної власності. Декларант заперечив, посилаючись на те, що об'єкт права інтелектуальної власності, з яким пов'язують порушення, не внесений до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Однак начальник митниці ці заперечення відхилив, пояснивши, що в нього є інші підстави для призупинення митного оформлення.

Чи є законними дії начальника митниці? Що може бути підставою для призупинення митного оформлення? Дайте юридичну оцінку ситуації та розробіть рекомендації щодо організації декларантом захисту своїх прав.

3. Під час переміщення через митний кордон України партії товарів було виявлено ознаки порушення прав інтелектуальної власності. Після вчинення митницею, правовласником та декларантом низки юридично вагомих дій встановлено, що порушення прав інтелектуальної власності дійсно має місце, тому ухвалене рішення про знищення контрафактних товарів у спрощеному порядку та проведене таке знищення. Митні органи поінформували правовласника про витрати, понесені ними під час сприяння захисту його прав інтелектуальної власності, та про необхідність їх відшкодування. Правовласник відшкодувати витрати відмовився, посилаючись на те, що вони виникли внаслідок протиправних дій декларанта, а не з його вини.

Дайте юридичну оцінку ситуації та розробіть порядок відшкодування митним органам понесених витрат. Які витрати митних органів підлягають відшкодуванню?

4. Підготуйте коротке повідомлення стосовно: маркування носіїв аудіовізуальних творів та фонограм при поміщенні їх у режим імпорту; маркування носіїв аудіовізуальних творів та фонограм при поміщенні їх у режим експорту; маркування дисків для лазерних систем зчитування при експорті.

## **ТЕМА 9. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності в Україні**

### **Практичне заняття 10**

#### ***Завдання 1***

З'ясуйте адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності.

#### ***Завдання 2***

Назвіть адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні в Україні.

### ***Ситуативні завдання***

1. До митного органу прибув контейнер із музичними компакт-дисками. Працівник митного органу здійснює огляд контейнера і підозрює, що він містить піратські товари. Які заходи може вжити працівник митного органу для визначення того, чи дійсно товари є незаконними? Чи може він тимчасово затримати товари до одержання інформації стосовно піратського або законного походження компакт-дисків? Чи може він тимчасово призупинити введення в цивільний оборот цих товарів, якщо вже є письмова заява власника авторських прав або його представника з проханням про таке призупинення?

2. Власник прав на торговельну марку «N», права на яку зареєстровані щодо комп'ютерів, довідався, що в порт України впродовж трьох наступних тижнів прибуде вантаж

контрафактних комп'ютерів, позначених цією торговельною маркою. Правовласник не знає найменування імпортера і точну дату прибуття вантажу. Яких заходів він повинен вжити для того, щоб запобігти ввезенню контрафактних комп'ютерів?

3. Працівник іншого митного органу в прикордонному місті після одержання попередження про контрафактні комп'ютери, позначені торговельною маркою «N», оглядає партію комп'ютерів. Він бачить, що на комп'ютерах позначена торговельна марка «N». Супроводжувальні документи оформлені правильно. Яких заходів повинен вжити цей працівник митного органу? Чи повинен працівник митного органу призупинити ввезення цих товарів? Чи повинен він дозволити імпортерів ввозити ці товари в Україну?

## **ТЕМА 10. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності**

### **Практичне заняття 11**

#### ***Завдання 1***

Проаналізуйте взаємодію органів доходів і зборів із місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

#### ***Завдання 2***

З'ясуйте специфіку взаємодії органів доходів і зборів з іншими органами виконавчої влади.

#### ***Завдання 3***

Охарактеризуйте співпрацю органів доходів і зборів із суб'єктами господарювання.

### ***Ситуативні завдання***

1. Працівник митного органу завдяки обміну інформацією з правоохоронними органами дізнається про те, що контейнер, який прибуває з іншої країни, містить пробки для бензобаків, які в Україні захищені патентом на винахід.

Працівникові митного органу також стає відомо, що ці пробки були законно виготовлені в країні походження згідно з письмовою угодою про те, що вони будуть розповсюджуватися лише в країнах Європейського Союзу.

Який порядок взаємодії Державної митної служби та правоохоронних органів? Чи може працівник митного органу затримати товари та за яких умов? Чи можливий імпорт «оригінальних товарів» без згоди правовласника?

2. Службова особа підрозділу Державної прикордонної служби України виявила той факт, що поза пунктом пропуску через державний кордон України автомобіль застряг у багнюці. Автомобіль завантажений промисловими товарами широкого вжитку.

Який нормативно-правовий акт врегулює питання взаємодії Державної митної служби України та Державної прикордонної служби? Які дії повинна вчинити службова особа підрозділу Державної прикордонної служби України?

3. Місцева державна адміністрація отримала лист Державної митної служби України з проханням надати земельну ділянку для будівництва митного поста, що буде мати статус міжнародного пункту пропуску.

Місцева державна адміністрація відмовила надати земельну ділянку, мотивуючи це тим, що зазначені землі перебувають в оренді фермерського господарства.

Який порядок взаємодії органів доходів і зборів з місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування? Які нормативно-правові акти врегулюють питання взаємодії органів доходів і зборів із місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування?



## **ТЕМА 11. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України**

### **Практичне заняття 12**

#### ***Завдання 1***

Назвіть загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності при переміщенні товарів через митний кордон, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

#### ***Завдання 2***

Визначте загальні положення Порядку взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Державної фіскальної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий від 18.10.2018 № 849/828.

#### ***Ситуативні завдання***

1. Громадянин В. був притягнутий до адміністративної відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності. На нього накладено адміністративний штраф розміром 17 000 грн.

Чи правильно застосовано адміністративне стягнення? Відповідь обґрунтуйте.

2. Під час здійснення митного контролю товарів, що ввозились ТОВ «N» на митну територію України в режимі імпорту, було виявлено, що крім належним чином задекларованої партії взуття через митний кордон переміщуються чотири упаковки піратських дисків для лазерних систем зчитування. Водій вантажного автомобіля заявив, що жодного стосунку до цих дисків не має і звідки вони взяли в автомобілі йому невідомо.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Встановіть, яке правопорушення скоєно. Складіть проект протоколу про порушення митних правил. Як зміниться ситуація, якщо водій визнає, що диски належать йому?

## **ТЕМА 12. Провадження у справах про порушення митних правил**

### **Практичне заняття 13**

#### ***Завдання 1***

Назвіть види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення при переміщенні товарів через митний кордон, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

#### ***Завдання 2***

Охарактеризуйте порядок провадження у справах про порушення митних правил. Які є підстави для порушення справи про порушення митних правил?

#### ***Завдання 3***

Назвіть основні принципи та систему суб'єктів провадження у справах про порушення митних правил.

#### ***Завдання 4***

Сформулюйте основні стадії провадження у справах про порушення митних правил. Особливості виконання постанови у справі про порушення митних правил стосовно осіб, які проживають або перебувають за межами України.

### ***Ситуативні завдання***

1. Чи є порушенням митних правил переміщення через митний кордон України товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності, з комерційною метою?

2. З КНР в Україну прибув вантаж, що відповідно до товаросупровідних документів і поданої митної декларації був оформлений як іграшки резинові, без зазначення бренду. Після оплати всіх платежів був зроблений переогляд вантажу, під час якого з'ясувалося, що всі іграшки – м'які плюшеві з етикеткою, на якій подано назву «Tebby Bear». Чи вбачаються ознаки порушення митних правил? Якщо назва торговельної марки подібна до відомого бренда, виробника м'яких іграшок, як називаються такі товари?

3. Звільнені за рішенням Кабінету Міністрів України та за клопотанням Міністерства охорони здоров'я України від податків і зборів ліки, що надійшли в окремому вантажному контейнері як гуманітарна допомога, отримувачем – фармацевтичною фірмою – з відома Міністерства, але без дозволу митних органів, були розподілені по приватних аптеках і реалізовані населенню як імпорتنі товари за відповідними цінами. Яке положення чинного в Україні митного законодавства порушують дії фармацевтичної фірми?

4. Водій вантажно-пасажирського транспортного засобу перетинав кордон через «червоний коридор». Для здійснення митного оформлення подав митну декларацію, в якій перелічив речі, що знаходяться в багажі. Під час проведення митного огляду вантажного відсіку автомобіля працівником митниці було виявлено незадекларований товар без ознак приховування такого товару, а саме рукавиці чоловічі кількістю 200 пар загальною вагою 20 кг. Товаросупровідних документів у водія не було, товар визнав своїм. Працівники митниці прийшли до висновку, що водій незадекларував товар, тобто не заявив за встановленою формою точні та достовірні відомості про його кількість та наявність, який підлягає обов'язковому декларуванню при переміщенні через митний кордон України. Митну вартість товару встановлено митницею додатково, вона дорівнювала 60 000,00 грн. Митний орган прийшов до висновку, що в діях водія є ознаки порушення митних правил, передбачених ст. 472 МК України. Складено протокол, товар вилучено, документи направлено до суду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які докази необхідно надати водієві, щоб суд визнав, що товар перевозився в особистих цілях, а не комерційних? Яким чином встановлено митну вартість товару? Як зміниться ситуація, якщо буде виявлено, що ці рукавиці відомого італійського бренда?

5. У пункті пропуску «Краковець – Корчова» працівники митниці в багажному відділенні рейсового автобуса в картонних коробках виявили шість незадекларованих за встановленою формою предметів. Серед них була ікона, виконана на

дерев'яній основі, та ще п'ять порцелянових статуєток. Експерти встановили, що ікона на дерев'яній основі – «Святий Миколай Чудотворець» – зразок сучасного мистецтва. Усі п'ять статуєток – виробництва відомої фірми, зареєстрованої в німецькому торговому реєстрі 1919 року. Вони мають антикварну цінність.

Яким чином можна перевозити антикварні речі через митний кордон? Які підтверджувальні документи необхідні для вивезення з України ікони, що належить до сучасного мистецтва? Як кваліфікувати таке порушення митних правил?

## **ТЕМА 13. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності**

### **Практичне заняття 14**

#### ***Завдання 1***

Назвіть напрями гармонізації законодавства України з питань захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до визнаних у міжнародній практиці норм та правил.

#### ***Завдання 2***

Визначте загальні напрямки гармонізації права інтелектуальної власності ЄС з національним законодавством. Охарактеризуйте специфіку гармонізації законодавства України з правом ЄС у сфері авторського права і суміжних прав.

#### ***Завдання 3***

Охарактеризуйте захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.

### ***Ситуативні завдання***

1. Одне з українських приватних підприємств спробувало ввезти 417 навушників із Китаю, на яких неправомірно використовувалося зображення та логотип Apple, внесені до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Опишіть механізм дії митних органів.

2. При ввезенні товарів на територію України митними органами було виявлено 4,4 тис. пар кросівок із позначеннями,

подібними до знаків Adidas, Nike, Puma. Контрафактну продукцію намагалося ввезти з Китаю одне з українських товариств. Під час митного контролю та оформлення товару було встановлено, що товар переміщується з порушенням прав інтелектуальної власності. Які процедури захисту прав інтелектуальної власності повинні бути здійснені в цьому разі?

### *Тести*

1. Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону та ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, здійснюються:

а) в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених Митним кодексом та іншими законами України;

б) в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених Кабінетом Міністрів України;

в) в спеціальному порядку, визначеному законодавством України;

г) в особливому порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Контрафактні товари – це...:

а) товари, які заборонено переміщувати через митний кордон України;

б) товари, виготовлені без додержання зареєстрованого стандарту виробництва;

в) копії товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності;

г) товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з цієї території є порушенням прав інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону.

3. Рішення про призупинення митного оформлення товарів з ознаками контрафактності ухвалює:

а) керівник підрозділу аналізу ризиків та протидії митним правопорушенням митниці;

б) керівник спеціалізованого підрозділу з питань захисту прав інтелектуальної власності;

в) керівник органу доходів і зборів або особа, яка виконує його обов'язки;

г) посадова особа підрозділу митного оформлення, яка виявила ознаки контрафактного товару.

4. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності ведеться:

а) Науково-дослідним інститутом інтелектуальної власності Академії правових наук України;

б) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів;

в) Департаментом розвитку сфери інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства;

г) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

5. Об'єкти права інтелектуальної власності визначає:

а) Митний кодекс України;

б) Господарський кодекс України;

в) Кримінальний кодекс України;

г) Цивільний кодекс України.

6. Документами, що підтверджують країну походження товару, є:

а) декларація про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару;

б) сертифікат про походження товару, засвідчена декларація про походження товару;

в) сертифікат про походження товару;

г) сертифікат про походження товару, засвідчена декларація про походження товару, декларація про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару.

7. Орган доходів і зборів відмовляє у випуску товарів, якщо цей товар:

а) не має сертифіката про походження товару;

б) походить із країни, яка не є членом світової організації торгівлі;

в) не має документів, які підтверджують країну походження товару;

г) походить із країни, товари якої заборонені до переміщення через митний кордон України згідно із законодавством України.

8. Право інтелектуальної власності – це...:

а) право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним кодексом України та іншим законом;

б) право займатися інтелектуальною або творчою діяльністю;

в) право вимагати особливих умов праці для осіб, які займаються певним родом занять;

г) право особи на дослідження інтелектуальної власності товарів.

9. Партія товару – це...:

а) товари, що надсилають на адресу одного одержувача;

б) товари, що надсилають на адресу одного одержувача за одним товарно-транспортним документом;

в) товари, що перевозять одним транспортним засобом.

10. Митна вартість товару – це...:

а) ціна, яка фактично сплачена або підлягає сплаті за товари та інші предмети на момент перетину митного кордону;

- б) вартість товару, що зафіксована у зовнішньоторговельному контракті;
- в) вартість товару з урахуванням витрат на транспортування до пункту призначення.

11. Які терміни оскарження постанови про накладання адміністративного стягнення митними органами відповідають Митному кодексу України:

- а) впродовж 24 годин;
- б) впродовж 10 днів;
- в) впродовж 3 діб із моменту отримання постанови?

12. Порухення митних правил являє собою...:

а) протиправні дії, що посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

б) протиправні, винні дії, що посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, за які Митним кодексом передбачена адміністративна відповідальність;

в) протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, за які Митним кодексом передбачена адміністративна відповідальність.

13. Хто має право складати протокол про порушення митних правил:

а) посадова особа митниці, яка виявила порушення митних правил;

б) заступник начальника митниці;

в) всі вищезгадані посадові особи митних органів?

14. Які з видів стягнень за порушення митних правил є додатковими:



- а) попередження і штраф;
- б) штраф і конфіскація товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил;
- в) конфіскація товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил?

15. Чи є міжнародне митне право частиною національного митного права України:

- а) так є;
- б) ні;
- в) окремі його нормативно-правові акти, визнані у встановленому законодавством України порядку?

16. Чи завжди «митний кордон» та «державний кордон» збігаються:

- а) так, завжди;
- б) ні;
- в) не завжди, але здебільшого збігаються?

17. Основним джерелом міжнародного митного права є:

- а) міжнародний договір;
- б) міжнародний звичай;
- в) міжнародні принципи.

18. Скільки видів стягнень передбачено за порушення митних правил:

- а) один;
- б) два;
- в) три?

19. У який строк із дня вчинення правопорушення може бути накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу у справах про порушення митних правил:

- а) не пізніше ніж 1 місяць;
- б) не пізніше ніж 2 місяці;
- в) не пізніше ніж 3 місяці?

20. Суб'єктом адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути...:

а) громадяни, які на момент вчинення правопорушення досягли 14-річного віку, а також посадові особи підприємств;

б) громадяни, які на момент вчинення правопорушення досягли 16-річного віку, а також посадові особи підприємств;

в) громадяни, які на момент вчинення правопорушення досягли 18-річного віку, а також посадові особи підприємств.

21. Товарами, що підозрюються в порушенні права інтелектуальної власності, визнаються:

а) товари з ознаками порушення авторського права і суміжних прав, прав інтелектуальної власності на винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів, прав, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин;

б) пристрої, продукти або компоненти, які призначені, виготовлені або адаптовані загалом для забезпечення або полегшення обходу технології, пристрою або компонента, що у звичайному режимі функціонування попереджують або обмежують дії, не дозволені правовласником авторського права і суміжних прав;

в) будь-яка форма або матриця, яка спеціально призначена або адаптована для виробництва товарів, що є предметом порушення прав інтелектуальної власності;

г) антикваріат та предмети, що мають культурну та історичну цінність.

22. Піратські товари – це...:

а) копії товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності;

б) товари, які являють собою або містять копії, зроблені без згоди правовласника авторського права і суміжних прав або права інтелектуальної власності на промисловий зразок чи

особи, уповноваженої таким правовласником у країні виробництва;

в) товари, виготовлені з порушенням прав інтелектуальної власності на промисловий зразок або авторського права і суміжних прав для піратів.

23. Заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності не застосовуються до:

- а) оригінальних товарів;
- б) піратських товарів;
- в) контрафактних товарів;
- г) товарів, призначених для власного користування.

24. Міжнародний режим вичерпання прав інтелектуальної власності – це...:

а) власник прав на торговельну марку після введення товару з цією маркою в цивільний обіг не має можливості перешкоджати його подальшому перепродажу на території лише певної держави;

б) власник торговельної марки після введення у цивільний обіг на території певного кола країн, пов'язаних регіональною угодою (наприклад, ЄС), не може перешкоджати подальшому перепродажу цього товару в цих країнах;

в) власник ТМ після введення товару в цивільний обіг у будь-якій країні не має можливості перешкоджати подальшому продажу цього товару на території іншої країни, де його права також охороняються.

25. Загальний термін призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру:

- а) 3 робочих дні і не може бути продовжений;
- б) 10 робочих днів і не може бути продовжений;
- в) до 10 робочих днів і може бути продовжений не більше ніж на 10 робочих днів.

26. Правова основа нарахування та стягнення митних платежів закріплена у:

- а) Митному кодексі України;
- б) Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- в) Єдиному митному тарифі України.

# СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

## НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом від 08.12.2004 № 2222-IV). – Харків : Фоліо, 2007. – 46 с.

2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.

4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

6. Про Митний тариф України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.

7. Про авторське право та суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 року в редакції від 11.07.2001 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.

8. Виконання Україною зобов'язань щодо реформування захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy\\_papers/IER/2019/IPR\\_Policy\\_Brief\\_TFD.pdf](http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/IER/2019/IPR_Policy_Brief_TFD.pdf).

9. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України [Електронний ресурс] : Закон України від 17.10.2019 р. № 202-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/202-20>.

10. Про Державну прикордонну службу України [Електронний ресурс] : Закон України [прийнятий Верховною

Радою України 3 квітня 2003 р. № 661-IV]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/661-15>.

11. Про Державну фіскальну службу України [Електронний ресурс] : Положення [затверджено Постановою Каб. Мін. України 21 травня 2014 р. № 236]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-prodiyalnisl/postanovi-km-ukraini/63237.html>.

12. Про затвердження Порядку взаємодії підрозділів митниці при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності [Електронний ресурс] : Наказ [виданий Міністерством фінансів України 30 травня 2012 № 647]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1033-12>.

13. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа [Електронний ресурс] : Наказ [виданий Міністерством фінансів України 30 травня 2012 р. № 651]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

14. Про затвердження переліку підстав для призупинення митного оформлення товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, за ініціативою митного органу [Електронний ресурс] : Постанова [видана Кабінетом Міністрів Укр. 21 травня 2012 р. № 432]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/432-2012-%D0%BF>.

15. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону [Електронний ресурс] : Наказ [Виданий Міністерством фінансів Укр. 30 травня 2012 р. № 648]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1034-12>.

16. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.

17. Про охорону права на промислові зразки : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.

18. Про охорону права на знаки для товарів та послуг : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.

19. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 21. – Ст. 218.

20. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон [прийнятий Верхов. Радою України 2 липня 2015 р. № 580-VIII]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

21. Про науково-технічну експертизу [Електронний ресурс] : Закон [прийнятий Верхов. Радою України 10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80>.

22. Про науково-технічну інформацію [Електронний ресурс] : закон [прийнятий Верхов. Радою України 13 січня 25 червня 1993 р. № 3322-XII]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.

23. Про оптимізацію системи органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова [видана Каб. Міністрів України 10 вересня 2014 р. № 442]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>.

24. Про захист прав на топографії інтегральних схем : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 26. – Ст. 272.

25. Про Раду національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс] : Закон [виданий Верхов. Радою України 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>. 71

26. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : Закон України від 23 березня 2000 р. у редакції від 10 липня 2003 р.

27. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part.

URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:161:FULL&from=EN>.

28. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.07.71.

29. Договір ВОІВ про авторське право 20 грудня 1996 р.

30. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) від 15.04.94.

31. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) від 26 жовтня 1961 р.

32. Конвенція про кіберзлочинність [Електронний ресурс] : міжнародний документ [виданий Радою Європи 21 листопада 2001 р. ; ратифіков. Верх. Радою України 07 вересня 2005 р.]. – Режим доступу : [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994\\_575](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_575).

33. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм (Женевська конвенція) від 29 жовтня 1971 р.

34. Конвенція про розповсюдження несучих програми сигналів, які передаються через супутники, підписана в Брюсселі 21 травня 1974 р.

35. Договір ВОІВ про виконання і фонограми від 20 грудня 1996 р.

36. Паризька конвенція про охорону промислової власності (Паризька конвенція), прийнята на Дипломатичній конференції в Парижі 1883 р.

37. Договір про патентну кооперацію від 19 червня 1970 р.

38. Договір про патентне право ВОІВ від 01.06.2000.

39. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/451-2012%D0%BF/paran2#n2>.

40. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону [Електронний ресурс] :



Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 648. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1034-12>.

41. Про затвердження Порядку взаємодії підрозділів митниці при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 647. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1033-12/paran16#n16>.

42. Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстрів відомостей про передачу права власності на знак для товарів і послуг та видачу ліцензії на використання знака (міжнародного знака) для товарів і послуг : затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 р. № 576.

42. Положення про Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2003 р. № 686.

43. Узагальнення застосування судами законодавства у справах про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності : лист Верховного Суду України від 01.01.2006.

### *Наукова література*

44. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України : монографія / за заг. ред. П. В. Пашка. – Ірпінь ; Хмельницький : ФОП Стрихар А. М., 2017. – 323 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; том 98).

45. Дорофєєва Л. М. Адміністративно-правове регулювання організації та діяльності митних органів в контексті євроінтеграційного вибору України : дис. ... д-ра юрид. наук / Л. М. Дорофєєва ; ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2019.

46. Митна енциклопедія : у 2 т. / редкол.: І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. – Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. – Т. 1. – 472 с. – (Митна справа в Україні).

47. Митне регулювання в ЄС та Україні: порівняльно-правове дослідження : науково-практичний посібник / В. Мароха, Н. Олійник, О. Омельченко та ін. ; за ред. А. В. Мазура. – Київ : ТОВ «Ніка-принт», 2005.

48. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практичний посібник / Д. Лонг, П. Рей, В. О. Жаров та ін. – Київ : «К.І.С.», 2007. – 448 с.

49. Колесніченко В. В. Напрямки вдосконалення правового регулювання заходів і процедур адміністративно-правового захисту права інтелектуальної власності / В. В. Колесніченко // Митна справа. – 2012. – № 5 (84). – С. 73–77.

50. Дроб'язко В. С. Право інтелектуальної власності : навчальний посібник / В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко. – Київ : Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.

51. Право інтелектуальної власності: академічний курс / ред.: О. П. Орлюк, О. Д. Святоцький ; Академія правових наук України, Науково-дослідний ін-т інтелектуальної власності. – Київ : Ін Юре, 2007. – 696 с.

52. Право інтелектуальної власності: академічний курс : підручник / ред. О. А. Підпригора ; Акад. прав. наук України, Наук.-досл. ін-т інтелектуальної власності. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Київ : Ін Юре, 2004. – 670 с.

### ***Список публікацій з актуальних питань***

53. Бейкун А. Організаційно-правові та соціальні аспекти розвитку інституту інтелектуальної власності / А. Бейкун // Право України. – 2008. – № 11. – С. 42–48.

54. Бершадський О. Поняття системи міжнародної охорони авторських прав / О. Бершадський // Право України. – 2001. – № 11. – С. 65–68.

55. Бошицький Ю. Інтелектуальна власність в сучасній Україні – актуальні питання модернізації та правового регулювання / Ю. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 213–217.

56. Галуцько В. В. Правова охорона власності [Електронний ресурс] / В. В. Галуцько // Персонал. – 2006. – № 11. – Режим доступу : <http://personal.in.ua/article.php?ida=398>.

57. Господарське судочинство в Україні: Судова практика. Захист прав інтелектуальної власності : збірник нормативних актів та судової практики / ред. Д. М. Притика ; Вищий господарський суд України. – Київ : Ін Юре, 2004. – 904 с.

58. Гулкевич В. Міжнародна система захисту авторського права і суміжних прав / В. Гулкевич // Вісник прокуратури. – 2006. – № 12. – С. 78–90.

59. Гулкевич В. Технічні засоби захисту авторського права і суміжних прав / В. Гулкевич // Прокуратура. Людина. Держава. – 2005. – № 8. – С. 41–51.

60. Гулкевич В. Характеристика незаконного відтворення та розповсюдження об'єктів авторського права і суміжних прав / В. Гулкевич // Прокуратура. Людина. Держава. – 2005. – № 10. – С. 66–76.

61. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності : навчальний посібник / І. І. Дахно. – Київ : Либідь, 2002. – 200 с.

62. Денисова Р. О. Сучасна роль Бернської конвенції в міжнародній охороні авторських прав / Р. О. Денисова // Проблеми законності. – Харків, 2005. – Вип. 76. – С. 51–55.

63. Еннан Р. Авторське право та суміжні права в Європейському Союзі / Р. Еннан // Юридический вестник. – 2006. – № 4. – С. 152–157.

64. Запорожець І. Патентування винаходів як адміністративна процедура / І. Запорожець // Право України. – 2005. – № 1. – С. 70–73.

65. Запорожець І. Правовий статус патентного відомства: українські реалії у контексті зарубіжного досвіду / І. Запорожець, А. Комзюк, Л. Комзюк // Право України. – 2006. – № 9. – С. 66–70.

66. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування : матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 21 березня 2007 року / К. С. Самойлик (голова ред. ради),

Г. О. Андрощук (упоряд.) ; Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти – Київ : Парламентське вид-во, 2007. – 320 с.

67. Капіца Ю. Напрями адаптації законодавства України у сфері інтелектуальної власності до законодавства Європейського Союзу / Ю. Капіца // Право України. – 2005. – № 1. – С. 66–70.

68. Коваль А. Деякі особливості судових справ про визнання недійсними патентів на промислові зразки / А. Коваль // Юридичний журнал. – 2006. – № 9. – С. 106–115.

69. Коваль А. Кримінально-правова характеристика об'єкта злочину «порушення авторського права і суміжних прав» / А. Коваль // Юридичний журнал. – 2005. – № 11. – С. 43–52.

70. Коваль А. Найбільш небезпечні порушення авторського права і суміжних прав: аналіз кваліфікованих ознак злочину / А. Коваль // Юридичний журнал. – 2005. – № 7. – С. 24–31.

71. Косенко С. Принципи та джерела авторського права / С. Косенко // Юридичний журнал. – 2006. – № 3. – С. 57–60.

72. Косенко С. Патентна інформація / С. Косенко // Юридичний журнал. – 2006. – № 8. – С. 25–29.

73. Крижна В. М. Право інтелектуальної власності України : конспект лекцій / В. М. Крижна, Н. Є. Яркіна ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого – Харків : Право, 2008. – 111 с.

74. Медвідь Ю. О. Організація діяльності митних органів ЄС у сфері захисту прав інтелектуальної власності / Ю. О. Медвідь // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 5, т. 1 (216). – С. 159–164.

75. Микуляк П. П. Поняття та загальна характеристика цивільно-правового способу захисту права промислової власності / П. П. Микуляк // Часопис Київського університету права. – 2006. – № 3. – С. 113–117.

76. Остапчук В. Питання реформування адміністративної відповідальності за порушення авторського права та суміжних прав / В. Остапчук // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 8. – С. 51–55.

77. Понікаров В. Д. Авторські права та інтелектуальна власність: підручник для студ. ВНЗ / В. Д. Понікаров, О. О. Єрмоленко, І. А. Медведєв ; Харківський національний економічний ун-т. – Харків : ІНЖЕК, 2008. – 304 с.

78. Проект Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020–2025 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJjaZsO1NoLt7fvP\\_qxj/view](https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJjaZsO1NoLt7fvP_qxj/view).

79. Свирида В. А. Адміністративно-правовий захист інтелектуальної власності органами, що здійснюють державну митну справу в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / В. А. Свирида ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ, 2016. – 21 с.

80. Слобожанин С. В. Новеллы европейского патентного законодательства / С. В. Слобожанин // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 2. – С. 177–181.

81. Филь С. П. Правове регулювання захисту прав інтелектуальної власності у сфері митної діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / С. П. Филь ; ДНДІ МВС України. – Київ, 2017.

82. Харченко О. Новели сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України / О. Харченко // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2019. – № 6. – С. 89–99.

83. Цвігун Д. Правове регулювання патентування в Україні і за кордоном / Д. Цвігун, О. Стасюк // Право України. – 2004. – № 10. – С. 115–117.

84. Ярошевська Т. Суб'єкти права на службовий винахід / Т. Ярошевська // Право України. – 2006. – № 3. – С. 71–74.

Навчальне видання

**Методичні вказівки й завдання**

до проведення практичних занять і самостійної роботи

з дисципліни

**«Захист прав інтелектуальної власності  
на митному кордоні»**

для студентів спеціальності 081 *«Право»*  
освітньої програми «Інтелектуальна власність»  
освітнього ступеня «магістр»  
усіх форм навчання

Відповідальний за випуск В. В. Пахомов

Редактор Н. З. Клочко

Комп'ютерне верстання Л. В. Золотої

Підписано до друку 16.03.2022, поз. 99.

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,12. Обл.-вид. арк. 4,78. Тираж 5 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач

Сумський державний університет,

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.